

Co komunikują nazwy bułgarskich hoteli?

What do hotel names communicate?

Patryk Borowiak

Wydział Filologii Polskiej i Klasycznej, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu,
ul. Fredry 10, 61-701 Poznań, Polska;
e-mail: patryk@amu.edu.pl

Abstrakt

Artykuł dotyczy nazw marketingowych hoteli w bułgarskim kurorcie czarnomorskim Słoneczny Brzeg. Ma on charakter przeglądu i jedynie klasyfikuje nazwy hoteli w wybranym przez mnie kurorcie. Zostały przeprowadzone analizy: formalna i semantyczna, co jest niezbędne do dalszych badań nad bułgarskimi nazwami marketingowymi, w tym nazwami miejsc noclegowych, które zamierzam kontynuować, uwzględniając zupełnie nową metodologię badawczą.

Słowa kluczowe: język bułgarski; chrematonimia, firmonimy; nazwy hoteli; onomastyka.

Abstract

This article is devoted to hotel names in Sunny Beach, a Bulgarian Black Sea resort. The article provides a review of the names and merely classifies the hotel names in the resort in question. Formal and semantic analyses have been carried out as essential for further research into Bulgarian brand names, including accommodation place names which I intend to pursue by means of a new research methodology.

Keywords: Bulgarian language; names of hotels; chrematonyms, names of establishments; onomastics.

Chrematonimy stanowią nazwy własne materialnych wytworów człowieka, zarówno rękodzielniczych, jak i przemysłowych, jednostkowych i seryjnych. W onomastyce w definicji chrematonimu uwzględnia się również rezultaty pracy umysłowej człowieka, a zatem literaturę, rzeźbę, malarstwo. Czesław Kosyl podkreśla, że

proces nazywania w grupie chrematonimów ma zwykle charakter zamierzony i celowy, czego przejawem mogą być specjalne obrzędy (np. chrzest statku) i konkursy nazewnicze. Następstwem tego aktu nazewniczego jest wyodrębnienie obiektu spośród innych podobnych mu obiektów świata realnego (2001: 450).

Dokonując przeglądu literatury przedmiotu w zakresie chrematonimii, można wyróżnić kilka ich rodzajów, jak: akcjonimy, czyli nazwy wydarzeń historycznych, faleronimy będące nazwami odznaczeń, orderów, ergonimy, czyli nazwy

instytucji, stowarzyszeń, organizacji, ideonimy, które są tytułami dzieł sztuki, po-rejonimy będące nazwami środków transportu i inne (Breza 1998: 353).

Obszar badań onomastycznych wciąż pozostaje otwarty, jest on bowiem związany z dynamiką życia społecznego, politycznego, kulturalnego czy gospodarczego. W miarę rozwoju cywilizacyjnego zakres ów wciąż się poszerza. Chrematonimy dotyczą zarówno zbiorowych przedmiotów, jak i pojedynczych obiektów, które mogą zanikać w systemie komunikacyjnym w rezultacie przejścia z kategorii nazw własnych do klasy wyrazów pospolitych. Zjawisko to określa się jako dechrematyzację. Zachodzi ono wówczas, gdy nazwy, ze względu na swą powtarzalność, zyskują charakter wyrazów pospolitych.

Językową cechą znacznej części chrematonimów jest ich nieprzetłumaczalność, aczkolwiek nie dotyczy to wszystkich ich rodzajów. Przetłumaczalne są np. nazwy państw, tytuły utworów literackich, muzycznych, malarskich, nazwy świąt, chociaż często także i tych nazw się nie tłumaczy. W ramach derywacji nazwy te charakteryzuje się jako przeniesione, odnoszące się do danego pola semantycznego (odimienne, odmiejscowe, odapelatywne), albo nieprzeniesione (np. nazwy zespołów muzycznych, statków). W procesie nominacji można zauważyć związek systemu nazywania z funkcjami, jakie mają pełnić nazwy. Wyróżnia się nazwy motywowane cechami jakościowymi bądź relacyjnymi wyrobu (np. nazwy środków chemicznych informujące o tym, do jakiej czynności są przeznaczone obiekty) oraz nazwy niemotywowane, czyli niemające związku z wyrobem. Mogą one nawiązywać do aktualnie panującej mody czy obrazować określone wartości.

Chrematonimy indywidualizują obiekt, pełnią funkcję identyfikacyjną. Nie tylko oznaczają, lecz także znaczą, pełnią funkcje sygnifikacyjną i semantyczną. Niektóre grupy chrematonimów mają jednak tylko funkcję wskazującą (np. cyfrowe i literowe symbole samolotów). Chrematonimy mogą pełnić również funkcję aluzyjną. Mówi się o niej wówczas, gdy nazwy coś sugerują, oddziałują na odbiorcę poprzez określone skojarzenia bądź aluzje. Zjawisko to można zaobserwować w nazwach kosmetyków, obiektów gastronomicznych lub noclegowych. Badacze onomastyki do chrematonimów zaliczają także nazwy własne sklepów, punktów usługowych, hoteli, restauracji itp. W moich badaniach, skupiających się właśnie na chrematonimii marketingowej (Gałkowski 2011), będę używać pojęcia *firmonim*, które wskazuje całą grupę onimów reprezentujących nazewnictwo firmowe. Niniejszy artykuł ma charakter przeglądowy i jedynie klasyfikuje nazwy hoteli w wybranym przez mnie bułgarskim kurorcie. Zostały przeprowadzone proste analizy: formalna i semantyczna, co jest niezbędne do dalszych badań nad bułgarskimi nazwami marketingowymi (w tym nazwami miejsc noclegowych), które zamierzam kontynuować i w których skupię się na ukazaniu różnorodnych nazw firmowych i ich nośników w kontekście języka, reklamy i *dizajnu*. Poniżej wyodrębnione nazwy firmowe zostały wypisane z planu kompleksu kurortowego Słoneczny Brzeg, wydanego w formie papierowej przez Wydawnictwo Ewrokompas w 2012 roku. W 2014 roku kurort obchodził 55-lecie założenia.

Fot. ze zbiorów autora

Słoneczny Brzeg

Słoneczny Brzeg jest największym kurortem na bułgarskim wybrzeżu Morza Czarnego i razem z miastami Несебър, Свети Влас, Обзор oraz wsiami (Равда, Оризаре, Кошарица, Тънково, Гюльовца, Баня, Паницово, Раковсково, Приселци, Козница, Емона) wchodzi w skład Gminy Nesebyr (Община Несебър), liczącej ponad 20 000 mieszkańców. Tylko Słoneczny Brzeg ma status kurortu (bułg. *курортен комплекс*), zatem nie jest ani miastem, ani wsią, a sztucznym tworem założonym w 1959 roku. Sytuuje się w zatoce, w południowej części graniczy z miastem Nesebyr, 35 km od przemysłowego i turystycznego ośrodka – miasta Burgas. Połączenie morza i gór tworzy wyjątkowo dobre warunki klimatyczne dla turystyki przez cały rok.

Słoneczny Brzeg jest miejscem z korzystnymi warunkami klimatycznymi dla turystyki i rekreacji, toteż sezon turystyczny trwa tutaj dłużej niż sześć miesięcy w ciągu roku (www 1). Każdego roku kurort jest odwiedzany przez dziesiątki tysięcy turystów z różnych państw. Międzynarodowa i wielokulturowa społeczność tłumnie przybywająca do Słonecznego Brzegu stanowi jeden z czynników motywacyjnych do powstawania nowych hoteli, a tym samym nowych chrematynimów. Pierwszym hotelem w kurorcie był otwarty 1 czerwca 1959 roku *Хотел Калина*. Od 1 września 1958 roku do lipca 1959 roku oddano do użytku pierwszych 30 hoteli. Najwyższym hotelem jest do dzisiaj *Кубан*. Największym kompleksem hotelowym w latach 60. XX wieku był *Континентал*, a najmniejszym *Акация*. W 1969 roku liczba hoteli sięgnęła 85, a w 1989, kiedy kurort świętował swoje 30. urodziny, było ponad 27 000 łóżek w nieco ponad 100 hotelach (www 2). Obecnie w Słonecznym Brzegu istnieje ponad 200 hoteli i prawie drugie tyle obiektów noclegowych niebędących hotelami. Znajduje się tu także ponad 100 obiektów rozrywki, w tym największy park wodny na Bałkanach – Aqua Park. Hotele oferują bogaty wybór form rekreacyjnych: kryte i odkryte baseny, zielone parki i ogrody, obiekty sportowe, restauracje, bary, dyskoteki, nocne kluby, salony kosmetyczne, spa i wiele innych. Miłośnicy sportu znajdą w Słonecznym Brzegu korty tenisowe, boiska do koszykówki i siatkówki, minigolf, rowery i łodzie wio-

słowe, żaglowe, skutery, narty wodne, rowery wodne, parasailing i inne. W kurorcie funkcjonuje ośrodek jeździecki z wykwalifikowanymi instruktorami jazdy konnej. Organizowane są wycieczki morskie, powietrzne i lądowe po najciekawszych szlakach turystycznych obejmujących różne zabytki kultury bułgarskiej.

Południowa część kurortu graniczy z unikatowym miastem-muzeum, Nesebyrem, chronionym przez UNESCO (Nikolova, Genov 2013). Słoneczny Brzeg dysponuje ogromnym potencjałem dla rozwoju turystyki kongresowej. Niemal wszystkie hotele oferują możliwości organizowania spotkań i konferencji przez cały rok i mają ku temu doskonale warunki – komfortowe sale konferencyjne, gdzie można organizować seminaria, sympozja, kongresy, zaplecze noclegowe i gastronomiczne. Estetyka samego kurortu w połączeniu z możliwością kontaktu z dziedzictwem kulturowym i historycznym Bułgarii sprawia, że jest to ważne centrum turystyczne w Europie. Ze względu na piękne krajobrazy, łagodny klimat, czystą wodę i drobny piasek plaż Słoneczny Brzeg otrzymał prestiżową międzynarodową nagrodę *Błękitna Flaga*.

Analiza formalna nazw hoteli w Słonecznym Brzegu

Część ta zawiera prostą analizę formalną nazw hoteli w Słonecznym Brzegu, uwzględniającą bułgarskie części mowy.

Nazwy hoteli w Słonecznym Brzegu w rzeczowniku liczby pojedynczej – S sg:

Актиния, Амарис, Андромеда, Апарт, Атол, Байкал, Балатон, Вавилон, Вела, Венера, Верис, Вянд, Галерия, Гларус, Гренада, Дева, Делфин, Диамант, Дюн, Еврика, Европа, Зора, Империял, Искър, Кавказ, Калипсо, Калофер, Карлово, Каролина, Клисура, Колизеум, Котва, Кубан, Ларго, Лион, Лонгоза, Лотос, Маверик, Малибу, Марвел, Меркурий, Мида, Несебър, Нобел, Оазис, Олимп, Орел, Палазо, Палас, Перла, Планета, Плиска, Посейдон, Престиж, Привилег, Релакс, Риагор, Рива, Романтик, Руби, Северина, Сирена, Смолян, Средец, Стар, Странджа, Фламинго, Форум, Юнона, Юпитер, Ялта, Ясен.

Nazwy hoteli w Słonecznym Brzegu w rzeczowniku liczby mnogiej – S pl:

Бохеми, Жерави, Кипарисите.

Nazwy hoteli w Słonecznym Brzegu składające się z przymiotnika i rzeczownika w liczbie pojedynczej – ADJ S sg:

Блу Бей, Блу Пърл, Голден Рейнбоу, Грийн Форт, Карина Бийч, Роз Гардън, Съни Резиденс, Хармони Суитс.

Nazwy hoteli w Słonecznym Brzegu składające się z przymiotnika i rzeczownika w liczbie mnogiej – ADJ S pl:

Морски мечти, Роял Дриймс, Съни Виктори, Съни Холидей.

Nazwy hoteli w Słonecznym Brzegu składające się z przymiotnika – ADJ:
Континентал, Славянски.

Nazwy hoteli w Słonecznym Brzegu składające się z dwóch rzeczowników – S S:
Апартаменти Юлия, Бахами Резиденс, Виктория, Палас, Гранд Виктория, Ивана Палас, Калина Гардън, Каскадас Апартамънтс, Клуб Бор, Престиж Хаус, Нептун Бийч, Регата Палас, Роял Център, Сън Палас, Сън Сити.

Większość bułgarskich nazw obiektów noclegowych stanowią rzeczowniki w liczbie pojedynczej (S sg). Najczęściej pojawiają się nazwy utworzone od rzeczowników pospolitych, jak np. nazwy pochodzące od nazw: zwierząt (*Делфин*), miejsc (*Оазис*), minerałów (*Диамант*), roślin (*Лотос*). Występują także nazwy utworzone od nazw geograficznych (*Карлово, Кавказ*), imion żeńskich (*Каролина*), postaci antycznych (*Андромеда*), pojęć abstrakcyjnych (*Престиж*).

Kolejną grupę stanowią nazwy składające się z dwóch rzeczowników (S S). Są to połączenia rzeczownika własnego lub pospolitego z rzeczownikiem pospolitym *палас* (*Виктория Палас, Регата Палас*), a także hybrydy (*Сън Сити, Калина Гардън, Престиж Хаус*).

Trzecią grupą są nazwy hoteli składające się z przymiotnika i rzeczownika w liczbie pojedynczej (ADJ S sg). Wśród nich najczęściej pojawiają się zestawienia przymiotnika nazywającego barwę i rzeczownika pospolitego (*Грийн Форт, Хотел Голден Рейнбоу*).

Znacznie uboższymi grupami są: grupa nazw składających się z przymiotnika i rzeczownika w liczbie mnogiej (ADJ S pl) oraz grupa nazw składających się z przymiotnika (ADJ).

Motywacja semantyczna i klasyfikacja nazw hoteli w Słonecznym Brzegu

W tej części zostanie ukazana klasyfikacja nazw hoteli w Słonecznym Brzegu i ich semantyczna motywacja. Motywacja taka występuje wówczas, gdy na bazie semu znaczenia pierwotnego rozbudowuje się znaczenie pochodne. Znaczenia wyjściowe i pochodne mają przynajmniej jeden wspólny element semantyczny. Zaprezentowana poniżej autorska klasyfikacja onimów powstała na podstawie zebranego przeze mnie materiału i obserwacji poczynionych w trakcie analizy poszczególnych jednostek¹.

Nazwy hoteli w Słonecznym Brzegu pochodzące od nazw własnych:

1. Nazwy pochodzące od nazw osobowych:

¹ Ustalając niniejszą klasyfikację, korzystałem z: Андрейчин Л., Георгиев Л., Илчев Ст. и др. ред., 1976.

od imion żeńskich:

Вела, Викторія Палас, Гранд Викторія, Ивана Палас, Карина Бийч, Каролина, Северина Апартamenti, Юлия;

od imion postaci antycznych i mitologicznych:

Андромеда, Венера, Дева, Еврика, Калипсо, Нептун Бийч, Посейдон, Сирена, Юнона, Юпитер;

od nazwisk:

Маверик, Нобел.

2. Nazwy pochodzące od nazw geograficznych:

Балатон, Байкал, Бахами, Вавилон, Гренада, Европа, Искър, Кавказ, Калофер, Карлово, Клисурса, Колизеум, Лион, Малибу, Несебър, Олимп, Плиска, Резиденс, Смолян, Средец, Странджа, Ялта.

3. Nazwy pochodzące od nazw pospolitych:

a. od nazw roślin:

Актиния, Кипарисите, Лотос, Ясен;

b. od nazw zwierząt:

Делфин, Жерави, Мида, Орел, Фламинго;

c. od nazw minerałów:

Блу Пърл, Диамант, Перла, Рубин;

d. od nazw miejsc:

Форум, Калина Гардън, Престиж Хаус, Галерия, Грийн Форт, Роял Център, Дюн, Палас, Клуб Бор, Регата Палас, Роз Гардън, Сън Палас, Каскадас Апартмънтс, Оазис, Палазо;

e. od nazw przedmiotów użytkowych:

Котва;

f. od nazw pojęć abstrakcyjnych:

Континентал, Морски мечти, Престиж, Привилег, Релакс, Романтик, Роял Дриймс, Съни Резиденс, Съни Холидей, Хармони Суитс;

g. od nazw zjawisk geograficznych (w tym atmosferycznych):

Атол, Голден Рейнбоу, Зора;

h. od nazw obiektów kosmicznych:

Планета, Стар.

4. Nazwy międzynarodowych korporacji hotelowych:

Апарт, Меркурий.

5. Pozostałe nazwy hoteli w Słonecznym Brzegu:

Амарис, Блу Бей, Бохеми, Верис, Вянд, Гларус, Империял, Ларго, Лонгоза, Марвел, Риагор, Рива, Славянски, Сън Сити, Съни Виктори.

Szyldy z nazwami hoteli *Байкал* i *Искър* zapisane alfabetem łacińskim. Fot. ze zbiorów autora

Większość onimów stanowią nazwy pochodzące od wyrazów pospolitych, jednak najliczniejszą grupą są te, które pochodzą od nazw geograficznych w pierwszej kategorii. W przypadku nazw hoteli pochodzących od wyrazów pospolitych zauważa się rozdrobnienie kategorii nazw – wyróżniono tu 9 grup w obrębie motywacji semantycznej, przy czym w niektórych grupach występują jedna, dwie nazwy hoteli. Najliczniejszą stanowią tutaj onimy pochodzące od nazw miejsc, następnie grupa firmonimów pochodzących od nazw pojęć abstrakcyjnych.

W obrębie nazw pochodzących od propriów, poza najliczniejszą grupą (nazwy pochodzące od nazw geograficznych), spotyka się często onimy pochodzące od imion żeńskich oraz imion postaci mitologicznych. Znacznie mniej jest nazw pochodzących od nazwisk, przy czym są to nazwiska pochodzące z innych języków niż bułgarski.

Ostatnia wyodrębniona grupa to nazwy o innej motywacji semantycznej. Znajdują się tutaj onimy będące zapożyczeniami (np. z języka angielskiego *Сън Сити*) oraz nazwy niemające określonego znaczenia (np. *Лонгоза*). Z analizy przeprowadzonej podczas kwerendy i wywiadów na miejscu można wysnuć wnioski, że nazwy hoteli w Słonecznym Brzegu przez kilkadziesiąt lat przechodziły ewolucję. Starych, pierwotnych nazw zostało niewiele. Są to dziś hotele ikony typu *Кубан* czy *Бургас*.

Spacerując po kurorcie, można zauważyć, że najstarsze hotele, skupione wokół dawnego centrum Słonecznego Brzegu, mają jeszcze pierwotnie nadane im nazwy – najczęściej odtoponimiczne, pochodzące od nazw geograficznych, typu: *Янтра*, *Бургас*, *Искър*, *Средец*, *Балатон*, *Байкал* itp.

Dziś tendencje w nadawaniu nazw są zupełnie inne. Sklasyfikowane powyżej nazwy hoteli komunikują nam przede wszystkim, że do współczesnego języka

bułgarskiego, podobnie jak do polszczyzny, przedostały się zapożyczenia angielskie, które w sektorze turystycznym jawią się w postaci zmodyfikowanych, „uwspółcześionych”, „marketingowych”, „reklamowych” nazw firmowych, dobrze znanych zagranicznym turystom (Dimitrova-Todorova 2011). W wielu przypadkach dawne słowiańskie nazwy własne zostały „wzbogacone” o te „nowe” i „obco brzmiące”, ale spotykane na całej kuli ziemskiej. Przykładem może być nazwa hotelu *Бор* zamieniona na *Палас клуб бор* (alfabet cyrylicki jest w tym wypadku wyjątkiem, na większości szyldów widnieje łacinka). Łączenie tradycyjnych elementów nazw z „obco brzmiącymi” przy jednoczesnym zapisie alfabetem łacińskim jest częstym zabiegiem, z którym można spotkać się w nazewnictwie bułgarskich hoteli w nadmorskich kurortach w ogóle, nie tylko w Słonecznym Brzegu. Być może jest to gest otwarcia się na zagranicznych turystów, dla których łacinka jest alfabetem uniwersalnym, a brzmiące podobnie do angielskich nazwy są bardziej przystępne. Zabiegi te nie dziwią, zwłaszcza jeśli weźmie się pod uwagę kontekst marketingowy – wybór nazwy zwykle wiele mówi zarówno o nadawcy, jak i o odbiorcy, a więc w tym przypadku o potencjalnym kliencie. Obserwacje własne autora prowadzą także do wniosku, że hotele, w których nazwach znajdują się elementy tradycyjne (bułgarskie imiona własne, imiona mitologiczne czy imiona świętych), charakteryzują się wystrojem przepelnionym elementami bułgarskiej tradycji, zaś napisy na szyldach są utrzymane w cyrylicy. Hotele o nazwach obco brzmiących, zapożyczonych głównie z języka angielskiego cechują się wystrojem uniwersalnym, w którym brak elementów związanych z tradycją i kulturą Bułgarii. Można się domyślać, że ich oferta skierowana jest głównie do turystów zagranicznych bądź też do tych, którym niekoniecznie zależy na obcowaniu z bułgarską tradycją. Nazwa hotelu może być w tym przypadku traktowana jako swoisty wskaźnik oferty, a nawet sugestia typu potencjalnego klienta.

Wśród przytoczonych nazw przynajmniej kilka jest inspirowanych nazwami istniejących wcześniej obiektów, artefaktów i szeroko pojętych wytworów kultury. Przykładami są onimy zbieżne z nazwami hoteli w Grecji (np. *Олимп*, *Юнона Венера*) czy odantroponimiczna nazwa *Маверик* nawiązująca poniekąd do tytułu amerykańskiego westernu z 1994 roku. Ponadto wśród przytoczonych nazw występują i takie, które często są wykorzystywane w nazewnictwie obiektów wypoczynkowych ze względu na konotacje, jakie tworzą, np. *Оазис*, *Делфин*, *Малибу*, *Перла*, *Релакс*, *Карина Бийч* czy *Роз Гардън*.

Motywacja semantyczna jest trudna do jednoznacznego ustalenia z wielu względów. Prowadząc badania terenowe i wywiady, spotkałem się nie tyle z brakiem chęci pomocy ze strony bułgarskiego personelu i obsługi hoteli, co przede wszystkim z brakiem kompetencji i zainteresowania aspektami nazewnictwa. Zarówno recepcjoniści, jak i szefowie hoteli tłumaczyli, że nie wiedzą, skąd pochodzi dana nazwa, a najczęstszym argumentem był ten, iż została ona nadana „już kiedyś”, „wcześniej”, „jest od dawna”. Nazwy starszych hoteli zazwyczaj pochodzą od toponimów (rodzimych bądź bliskich Bułgarii geograficznie), np. *Балатон*,

Плиска, Смолян, Калофер, Карлово. Tendencje te odzwierciedlają się w nazewnictwie pierwszych hoteli, które powstawały w bułgarskich kurortach – nie tylko w Słonecznym Brzegu, ale także w Złotych Piaskach (tu np. *Варшава*) – firmonimy nawiązywały wówczas do nazw geograficznych państw bloku wschodniego, zaś z przyczyn oczywistych zapożyczeń, z języka angielskiego czy jakichkolwiek innych języków zachodnioeuropejskich, próżno szukać wśród ówczesnie budowanych obiektów.

Wiele spośród nazw motywowanych jest artefaktami kultury europejskiej, mitologii greckiej i rzymskiej, co jest zrozumiałe ze względu na kulturową i geograficzną bliskość ziem bułgarskich (np. Rodopy określane są mianem obszarów orfickich) oraz nieustanne kontakty z państwami basenu Morza Śródziemnego. Z drugiej strony, można zadać pytanie, czy nazwy bułgarskich hoteli w Słonecznym Brzegu komunikują również, że i tam dotarło zjawisko globalizacji. W pewnym sensie tak, bo nawet nazwa restauracji sieci *McDonald's* w tym kurorcie zapisana jest tylko alfabetem łacińskim. Fakt, Słoneczny Brzeg, od kilku lat przeżywa falę napływu turystów z Niemiec, Irlandii czy Wielkiej Brytanii, stąd wszechobecny alfabet łaciński. Dobrze jednak, że chociaż w Sofii czy Płowdiwie możemy znaleźć na ulicy restaurację z cyrylicznym napisem *МакДоналдс*.

Motywacja semantyczna nazewnictwa hoteli jest trudna do ustalenia także z tego względu, że nie prowadzono do tej pory badań tej materii, brak dokumentów poświadczających motywację nazewnictwa, której w zasadzie można się jedynie domyślać. Dlatego badania w tym zakresie są konieczne, a niniejszy artykuł stanowi do nich jedynie wstęp.

ROZWIĄZANIE SKRÓTÓW

- ADJ – przymiotnik
- bułg. – bułgarski
- pl – liczba mnoga
- S – rzeczownik
- sg – liczba pojedyncza

BIBLIOGRAFIA

- (www 1) <http://nessebarinfo.com/> [dostęp: 9.09.2015].
- (www 2) <http://www.24chasa.bg/Article.asp?ArticleId=882895> [dostęp: 10.09.2015].
- Андрейчин Л., Георгиев Л., Илчев Ст. и др. (ред.), 1976, *Български тълковен речник*, София.
- Breza E., 1998, *Nazwy obiektów i instytucji związanych z nowoczesną cywilizacją (chretonimiy)*, w: *Polskie nazwy własne. Encyklopedia*, red. E. Rzetelska-Feleszko, Warszawa–Kraków, s. 343–361.
- Dimitrova-Todorova L., 2011, *Собствените имена в България*, София.

- Gałkowski A., 2011, *Chrematonimy w funkcji kulturowo-użytkowej. Onomastyczne studium porównawcze na materiale polskim, włoskim, francuskim*, wyd. 2., Łódź.
- Kosyl C., 2001, *Chrematonimy*, w: *Współczesny język polski*, red. J. Bartmiński, Lublin, s. 447–452.
- Nikolova R., Genov N., 2013, *1000 страници България*, София.